
NAGLASCI UZ 9. KNJIŽEVNI PUTOPIS I O LAUREATIMA

Deveto, zajedničko - zagrebačko-loborsko, putovanje u žanrovskoj manifestaciji HRVATSKI KNJIŽEVNI PUTOPIS jest ono u samo središte suvremene hrvatske književnosti, a tragom i nasljeđem najboljih putopisnih pera (Franje Horvata Kiša, Antuna Gustava Matoša, Slavka Batušića, Gustava Krkleca, Matka Peića, Joze Vrkića...). Karakter i semantičku bit te književne vrste najbolje su iskazali brojni dosadašnji sudionici svih natječaja u sljedećim varijantama nazivlja za putopis: *hodopis, hodoris, krajopis, domopis, svjetopis...*

Ukupno, od 2007., uzevši u obzir rezultate novog, 9. natječaja, korpus hrvatske književnosti bit će obogaćen sa 79 putopisa (od kojih je 36 nagrađenih), inače kontinuirano objavljivanih u časopisu za književnost, umjetnost, kulturu *Kaj*.

U 43-godišnjem djelovanju *Kajkavskoga spravišća*, nakladnika časopisu *Kaj* (koji već skoro pet desetljeća redovito izlazi u Zagrebu), putopisni program uklapa se u njegov koncept višestrukog povezivanja hrvatskog kulturološkog prostora, prije svega, kreativnim dosezima hrvatske *kaj-ča- što* jezične zbilje, kao nedovoljno isticanog bogatstva naše književnosti i kulture.

Afirmacija putopisa kao rjeđe i interferentne književne vrste (krajopisa i “kaj-opisa”) u povijesnoj i suvremenoj književnoj dijakroniji, prirodna je pretpostavka časopisa *Kaj* i njegova znanstveno-publicističkog bavljenja sveukupnom književno-jezičnom, povijesnoumjetničkom, kulturnom podlogom svih kajkavskih krajeva kao temelja hrvatske kulture i znanosti.

Naši se natječajni putopisi – kako god im mi pristupili, sažimali ih, prezentirali, administrirali, ocjenjivali, prebrojavali, ‘ne daju odvući’ od polja dobre literature, s njima smo uvijek na putu “lijepe književnosti”.

I sami mali pokus ustihovljenja (stihovnog nizanja) *naslova* ovogodišnjih izabranih radova (abecednim redom imena autora – što je i jedini kriterij naše umiješanosti) rezultirao bi solidnom postmodernističkom pjesmom, koja bi glasila ovako:

U LOBORU CARUJU LEGENDE
JOŠ MALO O HORVATOVIM PUTIMA
SEGESTICA, SISCIA, SISAK
PROLJEĆE U LJUBUŠKOM
Z INDIJE MUJCEKU LEKSIJU
PORTO
NA POCEKO MORJA SERJAJNSKOGA
PUT ZA GREBENGRAD
KAD ZASVIRA STARI ARISTON
ŽELIMOR, ŽELIMER, ŽELJA(PO)MOR
VARAŽDIN, NOĆNO PUTOVANJE: DOMOPIS
LIŽNJANSKI ZAPISI
JAPANSKO PUTOVANJE BOSNOM I HERCEGOVINOM
SOVU NISAM NAŠLA

Ispisalo ju je 15-ero autora (Željko Bajza, Radovan Brlečić, Marija Drobnyak Posavec, Božica Jelušić, Ivica Jembrih, Judita Kovač, Ivan Kutnjak, Zdenka Maltar, Daniel Načinović, Barica Pahić Grobenski, Denis Peričić i Anita Peričić, Igor Šipić, Spomenka Štimec, Nada Vukašinović), suvremenih antologijskih imena, ali i sve afirmiranijih mlađih pisaca, književnika za djecu, publicista, među kojima nam se ove godine prvi put pridružuju Daniel Načinović, Anita Peričić, Igor Šipić, Spomenka Štimec i Nada Vukašinović.

Pripala mi je čast staviti uskličnik uz putopise Igora Šipića, Božice Jelušić i Judite Kovač.

Ližnjanski zapisi Igora Šipića, među kojima smo se morali odlučiti samo za jednu (*Ližnjanski zapisi, II.*) dominantnom spoznajno-filozofijskom dimenzijom bića, stoga i identiteta teksta – s protegom na baštinu, civilizacijske konstante, iskustvo povijesti – daju njegovu tekstu visoko estetiziranu, upravo gnomsku stilizaciju. Rijetko se događa, smijem li odati izvanknjiževnu situaciju (kakva, doduše, ljudima zna biti i najzanimljivijom) kako smo neki članovi žirija, poput zanesenih školaraca, podvlačili pojedine putopisne rečenice dr. sc. Šipića – kao tekstualnu popudbinu za neke univerzalne (i naše) buduće duhovne kôte.

Sličnim zanesenjaštvom valja aktualizirati i tekst Božice Jelušić *Proljeće u Ljubuškom* (Hercegovački mozaik) – autoričin glasoviti fenomenološki, bachelorovski pristup prostoru Svijeta i teksta, hodu rečenice i njenom ritamskom rastu u skladu s principima Prirode, bogatstvu usložnjavanja teksta, zamalo poput naravi samog florealnog prepletanja.

U vezi s putopisom *Porto* Judite Kovač, naglasiti nam je uočenu animacijsku snagu njenog teksta, izuzetnu pripovjednu zavodljivost, koju još resi pričljivost i

ekspresivnost iskazivanja iznenadnih detalja – rezultirajući pokretačkim, izravnim nukanjem na čitanje i putovanje (tekstom, dakle, i izvan njega).

S pogledom na dosege književnog programa Hrvatski književni putopis, osobno i u ime *Kajkavskoga spravišča* iz Zagreba zahvaljujem svim ekipama Općine Lobor od 2007. – na osnivačkom i višegodišnjem kulturnom entuzijazmu tadašnjem načelniku Općine Andriji Smetišku, a na nastavku programa sadašnjem načelniku Božidaru Markušu; posebno zahvaljujem predsjedniku Udruge za kulturno stvaralaštvo *F. Horvat Kiš* pjesniku Darku Raškaju, prof. Vladimiru Matejašu, prof. Jurici Cesaru, OŠ Lobor..., svim nespomenutim Loborkama i Loborcima, pokroviteljima Ministarstvu kulture i Županiji krapinsko-zagorskoj na prepoznavanju identiteta i univerzalnosti zavičajnih vrednota - koji su doprinijeli tome da nam se ne dogodi fenomen “baštine bez baštinika”.

Ukratko, ne zanimaju nas demagoške prolaznosti, već suradnička ruka, pamet, pogled kulturni, dalji i trajniji od nevoljkih nam skučenosti – iz kojih, eto i ipak, probijaju tekstovi trajne vrijednosti. (Kad smo već kod vrsnoga teksta, Kajkavsko spravišče za 15-ero izabranih autora daruje knjigu *Drvinjski štikleci* prvog prvonagrađenika prvih književnih Dana F. H. Kiša, i prvih putopisa - Borisa Szütsa - koji, nažalost, više nije s nama, a podario nam je putopis znakovita naslova “Noćnik sanja putovanja”.)

B. Pažur

(Lobor, 3. listopada 2015.)